

Huvudman

Eskilstuna kommun
info@eskilstuna.se

Delbeslut

Datum 2024-06-17

Dnr 2023:5706

Sida 1 (9)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Årbyskolan F-9 i Eskilstuna kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 15 december 2023

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Eskilstuna kommun att senast **torsdag den 12 september 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisning under ledning av lärare, beslut om anpassad studiegång samt betygskatalog. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Eskilstuna kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Eskilstuna kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisning under ledning av lärare

1. Se till att undervisning i den särskilda undervisningsgruppen och enskild undervisning bedrivs under ledning av den eller de lärare som ansvarar för undervisningen. Huvudmannen ska dokumentera vilken eller vilka lärare som ansvarar för undervisningen i respektive ämne för dessa elever samt i vilken utsträckning, eller på vilket sätt, undervisningen bedrivs av ansvarig lärare. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (1 kap. 3 §, 2 kap. 15 § skollagen och 5 kap. 2 § skolförordningen [2011:185])

Beslut om anpassad studiegång

2. Se till att det i samtliga beslut om anpassad studiegång framgår de avvikelser som görs från den timplan, de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen samt motivering för sådana avvikelser. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med fyra avidentifierade beslut om anpassad studiegång som är fattade innan redovisningsdatumet samt en sammanställning över hur många beslut

som rektorn fattat gällande anpassad studiegång till och med den 6 september 2024. (3 kap. 12 § skollagen)

Betygskatalog

3. Se till att skolans betygskatalog innehåller identifieringsuppgifter och signatur av den eller de som beslutar om betyg. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med skolans betygskatalog för vårterminen 2024. (3 kap. 16 § skollagen, 7–8 §§ SKOLFS 2011:123)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser individuella studieplaner för nyanlända elever, anmälan om och utredning av särskilt stöd, beslut om enskild undervisning, uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram samt beslut om betyg.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:5706) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2023 genomfört en tillsyn av Årbyskolan F-9 i Eskilstuna kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande om undervisning bedrivs under ledning av lärare, undervisning av behöriga och legitimerade lärare, studiehandledning på modersmålet, undervisning av nyanlända elever, garanti för tidiga stödinsatser, extra anpassningar, särskilt stöd, betygssättning samt betygskatalog.

Skolinspektionen har den 15 december 2023 beslutat att förelägga Eskilstuna kommun att senast den 3 april 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning under ledning av lärare, individuella studieplaner för nyanlända elever, särskilt stöd samt beslut om betyg och betygskatalog.

Eskilstuna kommun har den 5 april 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet samt inkommit med kompletterande uppgifter den 21 maj 2024 och den 23 maj 2024.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Eskilstuna kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpits.

Skolinspektionen har även förelagt Eskilstuna kommun att senast den 19 augusti 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brist rörande undervisning av behöriga och legitimerade lärare.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisning under ledning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att rektorn har klargjort för undervisande lärare att det är undervisande lärare i en elevs ordinarie klass som har det pedagogiska ansvaret för en elev, även om eleven helt eller delvis är placerad i en särskild undervisningsgrupp eller vars undervisning bedrivs enskilt. Vidare framgår av redovisning vilken lärare som därigenom ansvarar för undervisningen i respektive ämne för de elever som är placerade i den särskilda undervisningsgruppen eller har enskild undervisning. Dock framgår av kompletterande svar från huvudmannen att vissa elever får all sin undervisning i den särskilda undervisningsgruppen eller enskilt, och att för dessa elever bedrivs undervisningen av personalen på plats och inte av lärare som enligt rektorn har det pedagogiska ansvaret. Dessa lärare tillgodoser enbart undervisningsmaterial och bedömer elevernas prestationer.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att undervisning är processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att en legitimerad lärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver. Detsamma gäller en lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 13 § tredje stycket och den som bedriver undervisning i fall som avses 17 § och 18 § andra stycket 1–3. (2 kap. 15 § skollagen)

Av skolförordningen framgår att eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. (5 kap. 2 § skolförordningen)

Av förarbeten till skollagen framgår bland annat att i definitionen av undervisningsbegreppet ligger att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. (prop. 2009/10:165 s. 633)

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av de uppgifter som huvudmannen redovisat bedömer Skolinspektionen att undervisningen för vissa elever som är placerade i den särskilda undervisningsgruppen eller har enskild undervisning inte bedrivs under ledning av lärare i författningarnas mening. Huvudmannen uppger visserligen i sin redovisning att det finns en ansvarig lärare till varje elev och varje ämne. Det framgår dock att all undervisning på plats under lektionerna genomförs av annan personal, till exempel elevassistenter, och att ansvarig lärare endast tillhandahåller undervisningsmaterial samt efter lektionerna bedömer elevernas prestationer. Att bedriva undervisning innebär också att genomföra undervisningen på plats och på så sätt ge ett aktivt lärarstöd under lektionerna, vilket innebär att ansvarig lärare även behöver närvara åtminstone delar av lektionstiden.

Beslut om anpassad studiegång

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning samt av inkomna åtgärdsprogram framgår att det finns elever med beslut om anpassad studiegång. Det framgår inte av samtliga åtgärdsprogram med beslut om anpassad studiegång vilka ämnen beslutet om anpassad studiegång avser.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan, specialskolan och sameskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad

studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen)

I ärenden enligt skollagen som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska vissa bestämmelser i förvaltningslagen tillämpas, däribland bestämmelser om dokumentation och motivering av beslut samt om underrättelse om beslutets innehåll och hur ett överklagande går till. (29 kap. 10 § skollagen).

Av förarbetena framgår rörande anpassad studiegång bland annat följande. Beslutet om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Elev och vårdnadshavare måste därför få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare och deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen. (prop. 2009/10:165 s. 293)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att beslut om anpassad studiegång inte fattas enligt författningarnas krav. Det framgår inte av samtliga beslut om anpassad studiegång vilka ämnen, eller delar av ämnen, som anpassats bort eller på vilket sätt den anpassade studiegången utformats för att eleverna så långt som möjligt ska ges förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skolans betygskatalog för höstterminen 2023 framgår att undervisande lärares underskrift och namn saknas för flera klasser i ämnet svenska som andra språk, en klass i ämnet geografi och en klass i ämnet historia.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. (3 kap. 16 § skollagen)

Av Skolverkets föreskrifter om betygskatalog anges att den eller de som beslutar om betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. (7 § SKOLFS 2011:123)

Av Skolverkets föreskrifter om betygskatalogen framgår även att en betygskatalog ska innehålla namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg. (8 § SKOLFS 2011:123)

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av den dokumentation som huvudmannen redovisat bedömer Skolinspektionen att skolans betygskatalog inte uppfyller författningarnas krav gällande att den som beslutar om betyg ska datera uppgiften och förse uppgiften med en egenhändig signatur.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Eskilstuna kommuns verksamhet vid Årbyskolan F-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning under ledning av lärare, särskilt stöd och betygskatalog. Det finns därför skäl att förelägga Eskilstuna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Individuella studieplaner för nyanlända elever

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning och inkomna individuella studieplaner framgår att individuella studieplaner för nyanlända elever som tagits emot i högstadiet upprättas. Vidare framgår att rektorn är ansvarig för att dessa planer upprättas samt att lärarna som arbetar i förberedelseklassen varit delaktiga i arbetet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska en individuell studieplan upprättas senast inom två månader från mottagandet. Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder. Studieplanen ska revideras löpande utifrån de bedömningar som görs av elevens ämneskunskaper. (3 kap. 12 g § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Särskilt stöd**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen***Anmälan om särskilt stöd*

Av huvudmannens redovisning framgår att lärarna den 8 januari 2024 informerades om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn när de befarar att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Av kompletterande redovisning den 21 maj 2024 framgår att rektorn informerat om vad som ska ske efter att en anmälan om särskilt stöd är gjord samt skolans rutiner för arbetet med särskilt stöd.

Vidare framgår av huvudmannens redovisning att samtliga lärare identifierat och dokumenterat de elever i årskurserna 1–9 som befaras inte uppfylla de betygskriterier eller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas trots extra anpassningar. Det framgår även att dessa elever är anmälda till rektorn för utredning om behov av särskilt stöd.

Utredning av särskilt stöd

Av huvudmannens redovisning framgår att det upprättats pedagogiska utredningar för samtliga elever som riskerar att inte nå målen trots extra anpassningar. Vidare framgår av redovisningen att arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd pågick mellan den 16 januari och den 28 mars 2024.

Beslut om enskild undervisning

Av huvudmannens redovisning och inkomna åtgärdsprogram framgår att beslut om enskild undervisning fattats inom ramen för ett åtgärdsprogram av rektorn.

Åtgärdsprogram

Av huvudmannens redovisning och inkomna åtgärdsprogram framgår att det av samtliga åtgärdsprogram framgår elevens behov av särskilt stöd och hur detta ska tillgodoses. Vidare framgår när åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Vidare framgår av huvudmannens redovisning samt kompletterande svar från rektorn att åtgärdsprogram inte längre avslutas innan det bedömts att eleven inte längre är i behov av särskilt stöd. Av svaret framgår att en

utvärdering av elevens behov av särskilt stöd ska genomföras innan ett åtgärdsprogram avslutas. Vidare framgår att om det bedöms att eleven är fortsatt i behov av särskilt stöd, trots läsårsbyte och stadiebyte, fortlöper elevens åtgärdsprogram efter en utvärdering.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Vid skolenheter där utbildningen är begränsad till att avse elever som är i behov av särskilt stöd (resursskolor) gäller i stället för första- tredje styckena att varje elev vid resursskolan ska ges särskilt stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen)

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan

eller sameskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till. (3 kap. 11 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslut om betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning och inkomna betygskataloger för höstterminen 2023 framgår att betyg beslutats av den, eller de lärare som bedriver undervisningen. Vidare framgår att om läraren inte är legitimerad fattas beslut om betyg tillsammans med en lärare som är legitimerad.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. (3 kap. 16 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet är fattat av utredaren Hans-Göran Arvidsson. Utredaren Caroline Göth har varit föredragande i ärendet.